

Čoahkkáigeassu

Rekrutteren ja oahpu čadaheapmi

VUO sisafievrrideapmi ii leat lasihan rekrutterema oahpuide. Buot alitohppui lassánii primáraohcciid lohku sullii 14,7 % jagi 2010 rájes 2014 rádjái, muhto VUO-oahpuide lassánii primáraohcciid lohku sullii 7,2 % seamma áigodagas. Dasa lassin leat ollugat geat heitet oahpuin, heaitinoassi lea seamma dásis go ovddeš dábálašoahpaheaddjeoahpus (ALU).

Min dáhtat čájehit tendeansa ahte oahppoásahusat nu go HiB, HiOA ja HiST sisaváldet badjelmeare stuora studeantajoavkkuid oahpposadjelogu ektui. Seammás lea eará ásahusaide hástalussan deavdit oahpposajiid, dat guoská earenoamážit smávit allaskuvllaide ja Davvi-Norgga ásahusaide. Čuovvolahttinjoavku oaivvilda ahte lea dárbu kártet iešguđet regiovnnaid boahpteáiggi oahpaheaddjedárbbu vai sáhttit árvvoštallat namuhuvvon sisaváldintendeansa váikkuhusaid.

Orru leame nu ahte lea stuorimus hástalussan rekrutteret ohppui mii ráhkkanahtta bargui 1.-7. luohkkáceahkkái, ja Čuovvolahttinjoavku háliida čujuhit man dehálaš lea ahte ee. suohkanat, fylkagielddat, KS ja guovddáš eiseválddit ovttasbarget ásahusaiguin rekrutterenhástalusaid čoavdimis. Dasa lassin oaivvilda Čuovvolahttinjoavku ahte oahpaheaddjeámmát ferte dahkkot bivnuheabbon jus galgá lihkestuvvat studeantarekrutteremiin.

Ámmáhii ráhkkaneapmi ja dutkamii vuodđudeapmi

VUO-reforpmá dehálaš ulbmilin lei nannet ámmátráhkkaneami ja buoridit ovttasbarggu gaskal universitehtaid/allaskuvllaid ja hárhjhallanskuvllaid. Min árvvoštallan lea ahte dán oasis ovdáneapmi lea oppalaččat positiivvalaš, ja ahte reformma lea lihkestuvvan bures dáid ulbmiliid dáfus. Vaikko bohtosiin lea variašuvdna, de oaidnit positiivvalaš ovdáneami ámmátráhkkaneamis ja oahppoásahusaid ja hárhjhallanskuvllaid ovttasbarggus – dan oaidnit sihke fágadidaktihka, POM-fága ja oahpahushárhjhallama guorahallamis. Maiddái studeantaid iežaset ámmátgelbbolašvuodaárvoštallan nanne dán gova.

Dutkamii vuodđudeapmi orru leame dat oassi VUO-reforpmas mii lea buoremusat lihkestuvvan, ja dán oasis orru leame nanu ja dássedis ovdáneapmi – sihke de go guorahallá dutkanproduksuvnna, ja go studeanttat ja fágaoahpaheaddjit árvvoštallet oahppoprográmmaid. Dán oasis lea ain hástalussan oččodit doarvái dutkanáiggi buot bargiide/oažžut sin fárrui dutkan- ja ovdánahttinbargui. Muhtun ásahusain lea maid hástalussan hukset vuosttašvirgegelbbolašvuoda ja alimus dási gelbbolašvuoda dassázii go buot vuodđoskuvlaoahpaheaddjestudeanttaide sisafievrriduvvo mastergráda. Dás lea stuora variašuvdna ásahusaid gaskkas, ja lea maid variašuvdna fágaseksuvnnaid/fágaárbevieruid gaskkas. Hástalussan lea maid čatnat eanet hárhjhallanskuvllaid dán jurddašeapmái ja bargui.

Oahppoprográmmaid organiseren

Čuovvolahttinjoavku vuohtta ahte differensierema deattuheapmi lea njedjan muhtun

ásahusain, ja mii váruhit ahte gelbbolašvuodaláhkaásahusa (R-05-2014) dulkojupmi lasiha dán tendeanssa. Dát rievdan lea min mielas šállošahtti, ja mii oaivvildit ahte VUO-oahpuid differensieren lea dehálaš oassin oahpuid ámmátráhkkanahhti doaimmas, ja go oahput galget nanusmahttit boahhtevaš oahpaheddjiid oahpahangelbbolašvuoda goappá ge oahppijoavkku ektui.

Dasa lassin oaidná Čuovvolahttinjoavku ahte internašunaliseren lea oassi mii ii leat doarvái bures čovdojuvvon VUO-reforpmas. Fágaviidodaga ektui sáhtta leat hástalussan ahte kandidáhtain ii leat doarvái stuora fágaviidodat vuodđoskuvlii, earenoamážit manjil go mastergráda sisafievrriduvvo.

Čuovvolahttinjoavku háliida maid čujuhit ahte vuodđoskuvla ain orru dárbbaseame áiggi heivehit virgáibidjanjurddašemi dan ektui ahte dán rádjái leat virgádan oahpaheddjiid geat leat čadahan ovddeš dábálašoahpaheaddjeoahpu, ja dás rájes galget virgádit oahpaheddjiid geat bohtet vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpuin.

Jodiheapmi ja fágalaš kvalitehta

Eanas VUO-studeanttat vásihit oahppokvalitehta positiivvalažžan. Seammás lea nu ahte smávit oahppoásahusaid studeanttat leat eanet positiivvalaččat go golmma stuorimus ásahusa (HiOA, HiST og HiB) studeanttat. Dát govva oidno maiddá go guorahallá VUO-oahpuid gáibádusdási. Smávit ásahusaid studeanttat rapporterejit alladit bargogáibádusaid go dan maid golmma stuorimus ásahusaid studeanttat dahket. Go jearrá bargonoađi birra, de oaidnit ahte leat smávit ásahusaid studeanttat geat dovdet ahte sis lea stuorit bargonoađi. Dát leat min mielas beroštahtti gávdnosat, ja mii oaivvildit ahte dáid tendeanssaid ferte guorahallat vuđoleappot.

Čájehuvvo ahte ádjána guhká oazžut sadjái fágaidrasttideaddji vuoruhansurggiid mat namuhuvvojit láhkaásahusas. Dan dihte lea dehálaš ahte ásahusaid jodiheaddjit ráhkadit vuogádagaid mat sihkarastet ahte dát suorggit áiggis áigái leat oahppoprográmmaid oassin, ja ahte fágaoahpaheaddjit ožžot vejolašvuoda háhkat doarvái gelbbolašvuoda. Čuovvolahttinjoavku vuorjašuvvá earenoamážit DGT vuodđogálggaid ektui – dás leat stuora hástalusat sihke rusttegiid dáfus ja fágaoahpaheddjiid gelbbolašvuoda dáfus.

Čuovvolahttinjoavku oaivvilda ahte ferte sirdit ovddasvástádusa vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpuid jodiheamis ja fágalaš kvalitehtas guovddáš eiseválddiin oahppoásahusaide, nu go mii leat oaidnán ee. Suomas. Mii oaivvildit ahte lea leamaš riehta sirdit našunála njuolggadusaid ovddasvástádusa Našunála oahpaheaddjeoahpahusráđđái. Našunála oasseksámeniid sisafievrrideapmi livččii min mielas vearu guvlui rievdadeapmi.

Ásahusaid VUO-reforpmá čadaheapmi – oppalaš stáhtus

Dáin osiin orru leame buorre ovdáneapmi:

- bargu oahpahushárjehallama ektui

- ámmátráhkkanahttin
- integreren

Dát oasit leat dušše muhtun ráje čovdojuvvon, ja daiguin ferte ain bargojuvvot:

- dutkamii vuodđudeapmi
- differensieren
- ođđadárogiella VUO 5-10-oahpus
- mánggakultuvrralaš perspektiivvat
- vuodđogálggat

Dát oasit eai leat čovdojuvvon:

- rekrutteren
- heaitin oahpuin
- internašunaliseren
- sámi perspektiivvat
- SAK